

به نام خداوند جان و خرد

فرهنگ لغات اصطلاحات و تعبیرات

در کتاب

شرح زندگانی من اثر عبدالله مستوفی

عشرت معینی

انتشارات تیرگان

سرشناسه: معینی، عشرت

عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ لغات اصطلاحات و تعبیرات در کتاب (شرح

زندگانی من اثر عبدالله مستوفی)، عشرت معینی

مشخصات نشر: تهران: تیرگان، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۹۲ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۴-۰۷۵-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: فرهنگ لغات اصطلاحات و تعبیرات در کتاب شرح زندگانی من اثر

عبدالله مستوفی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۲ ۴۰۶۷ ۱۳۱۱/DSR

رده بندی دبی: ۹۲-۷۴۵-۹۵۵/۰

شماره کتابشناسی ملی: ۶۸۴-۰۲۶۰۰

انتشارات تیرگان

تهران، صندوق پستی: ۱۱۴ ۱۷۱۸۵، تلفن: ۸۸۸۱۳۰۵۹ و ۹۱۳۶۱۱۱۵۱۲

Email: tati_pub@yahoo.com/ www.tirganpub.ir

فرهنگ لغات، اصطلاحات و تعبیرات

در کتاب (شرح زندگانی من

اثر عبدالله مستوفی)

مؤلف: عشرت معینی

طراح جلد: مریم میرحسینی مطلق

لینوگرافی: صدف • چاپخانه گلرنگ • صحافی: مهرگان

نوبت چاپ نخست: ۱۳۹۴ • شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان • شماره نشر: ۲۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۴-۰۷۵-۹ ISBN: 978-600-324-075-9

© حق چاپ: ۱۳۹۴، انتشارات تیرگان

فهرست مطالب

مقدمه	۵
فصل اول: شرح حال و آثار او	
(۱) شرح حال	۹
(۲) آثار او	۱۲
فصل دوم: فرهنگ لغات واصطلاحات و تعبیرات	
آ	۱۵
الف	۲۱
ب	۳۲
پ	۴۹
ت	۵۸
ث	۶۷
ج	۶۷
چ	۷۲
ح	۷۸
خ	۸۲
د	۸۸
ذ	۱۰۴

۱۰۴.....	ر
۱۱۱.....	ز
۱۱۵.....	ژ
۱۱۵.....	س
۱۲۶.....	ش
۱۳۳.....	ص
۱۳۳.....	ض
۱۳۴.....	ط
۱۳۶.....	ع
۱۳۷.....	غ
۱۳۹.....	ف
۱۴۱.....	ق
۱۴۸.....	ک
۱۶۰.....	گ
۱۶۵.....	ل
۱۷۰.....	م
۱۸۰.....	ن
۱۸۶.....	و
۱۸۹.....	ه
۱۹۱.....	ی
۱۹۳.....	کتاب‌نما

مقدمه

شرح زندگانی من اثر معروف عبدالله مستوفی است. او یکی از رجال آگاه و منصف دوره‌ی قاجار بود. می‌توان او را به جهت ویژگی‌هایی چون رک‌گویی، صراحت بیان و حقیقت‌گویی ابوالفضل بیهقی دوران معاصر به شمار آورد. سادگی و روانی نثر و همچنین توصیفات دقیق او نیز، تاریخ بیهقی را به یاد خواننده می‌آورد.

اثر او یکی از زیباترین نمونه‌های حسن حال نویسی در ادب فارسی است که با زبانی ساده زندگانی روزانه‌ی صد سال پیش مردم ایران را به تصویر کشیده است. این کتاب پر از اصطلاحات و تعبیرات و ضرب‌المثل‌های آن دوره می‌باشد که در این کتاب آورده شده است. ویژگی‌های این فرهنگ به شرح زیر می‌باشد:

اول: این که در بردارنده‌ی تمام معانی و مفاهیم واژه‌ها و تعبیرات و اصطلاحات این کتاب است که با جستجو در فرهنگ‌های مختلف جمع‌آوری شده است.

دوم: می‌توان آن را به عنوان فرهنگی از تعبیرات و اصطلاحات دوره‌ی قاجار به شمار آورد.

سوم: بعضی واژه‌ها، اصطلاحات و تعبیرات یافت شد که از نگاه فرهنگ نویسان محترم دور مانده بود که در صورت نیاز، امید است مورد استفاده‌ی آن عزیزان هم قرار گیرد.

چهارم: این فرهنگ علاوه بر بررسی از نظر موضوعی مثل سیاسی، دیوانی، پزشکی و ... سعی شده است که اصطلاحات گفتاری و عامیانه نیز مشخص شوند و نموداری آماری از بسامد اصطلاحات گفتاری و عامیانه و ضرب‌المثل‌ها و واژه‌ها و اصطلاحات قدیمی و همچنین از انواع موضوعات مطرح شده در این فرهنگ ارائه گردیده است که با توجه بدان می‌توان دریافت که اصطلاحات گفتاری و ضرب‌المثل‌ها بالاترین بسامد را در این کتاب دارد و چون مستوفی

بسیاری از آن‌ها را در بیان مسائل سیاسی به کار برده است، می‌توان آن‌ها را اصطلاحات اجتماعی - سیاسی به حساب آورد.

تحصیل ابتدایی او در مکتب خانه‌های آخوندی و هم چنین اهمیت صرف و نحو عربی در مدرسه‌ی سیاسی در به‌کارگیری لغات عربی در نوشته‌ی او موثر بوده است. اما نکته‌ی جالب توجه این است که فراوانی لغات عربی، سادگی و روانی کتاب را چندان تحت تاثیر قرار نداده است. وجود لغات ترکی هم به سبب ترک زبان بودن رجال حکومت قاجار و غلبه‌ی این زبان در دربار و در نتیجه رجال دیوانی و در نهایت، مردم می‌باشد.

در اثر او لغات فرانسوی و روسی نیز دیده می‌شد که ارمغان تحصیل او در مدرسه‌ی سیاسی و مشاغل دولتی اوست.

برای بررسی واژه‌های فرانسوی از محضر استاد محترم آقای ابوالحسن نجفی سود برده‌ام و واژگان روسی با یاری خانم دکتر محمدی بدر و اکسانا بهشتی (فارغ‌التحصیل کی‌یف) بوده است. در پایان از همراهی‌های مشفقانه‌ی آقایان دکتر توفیق سبحانی، دکتر حسن انوری و دکتر نجفداری و خانمها دکتر فاطمه کویا و دکتر فاضلی‌پور بسیار سپاسگزارم.

و همچنین از پدر و مادر عزیزم که همواره مشوق من بوده‌اند و از همسر فرزندان مهری‌ام که فرصت مطالعه و تحقیق برایم فراهم کرده‌اند نیز سپاسگزاری می‌کنم.

هدف از انتخاب این کتاب بررسی تعبیرات و اصطلاحات و ضرب‌المثل‌های آن است که به فراوانی در آن به کار رفته، تا خواننده‌ی کتاب شرح زندگانی من را از مراجعه به فرهنگ‌های گوناگون بی‌نیاز سازد.